

Sterker van plastiek zijn enkele solodansen. Die van den visschersjongen, die met gekruiste armen een vuurwerk van „zapateados”, ingewikkelde stappen en hielklakken, uit den grond stampt. En die van den stierenhoeder, die dicht bij de pantomime staat en evenals de corrida-dansen van de Spanjaarden een bepaald onderwerp in alle fasen en ontwikkeling uitbeeldt, in een plastiek, waarvan de gebaren soms symbolisch zijn.

Een andere typische karakterdans wordt door de twee tezamen uitgevoerd, op de muziek van een Fado. De Fado is voor Lissabon wat de cante jondo voor Andaloezië is: een vrije zangimprovisatie op een eenvoudige melodie, door de gitaar in eerste instantie aangegeven. Het woord beteekent „noodlot” en deze zangen werden oorspronkelijk uitsluitend door de prostituées gezongen, die in het Portugeesch de „vrouwen van het noodlot” heeten. Steeds nostalgiek, soms over-sentimenteel, worden met veel herhalingen de eeuwige geschiedenissen verteld, van pure jeugd, onschuld, verleiding en val.

Een reeks „fado” melodieën combineerend beelden Ruth en Francis hierop nu scènes uit, het leven van zulk een vrouw en haar minnaar weergevend, in de schilderachtige Lissabonsche dracht. Verrassend goed toonen zij zich hier in het karikaturale, met een expressieve en toch sobere mimiek, een persiflage gevend op wat men een „Portugeesche apachendans” zou kunnen noemen. Merkwaardig is het slot, in harmonie met de ál te pathetische eindstrofen van de melodie, die de zwaarste accenten van gezwollen romantiek voor het laatst bewaart, wanneer de man de „fadista” geheel in zijn macht heeft, haar onder den arm neemt en als een willooze prooi, een ledepop, wegsleept.

Even illustratief is het miniatuurballet van den visschersjongen van Nazaré, in zijn dorpsdracht van bontgeruite stof, met korte opgerolde broek en helgroene muts. De vrouw, in een kleeid van dezelfde bonte stof, krijgt iets waardigs door de dracht van den wijden zwarten madonnamantel, die in gelijke plooiën rond het slanke figuurtje valt. Zij wil den man tegenhouden. Het is de tekst van een volksliedje, dat zij verbeelden: „De zee is woest, trek niet uit. Ik heb een voorgevoel dat je niet weer zult keeren. Dan zal ik alleen zijn.” Maar de man ontwijkt haar en laat zijn ambitie niet aan banden leggen. Trotsch gaat hij zijn weg, zijn noodlot tegemoet. De vrouw blijft biddend achter.

Andere dansen, als die uit de Arabische provincie, „carridinho” genoemd, hetgeen „hardloopen” beteekent, zijn nog simpeler, zonder inhoud, van een zuiver folkloristische vertolking, bestaande uit passen en wendingen, op maat van een snelle, meest vroolijke muziek. In de „Defia”, de „Uitdaging”, provoceert de vrouw den man op kokette wijze, met enkele danspassen en geïmproviseerde zangregels. Hij antwoordt dansend — dan is het haar beurt weer en zij eindigen met een sierlijke pas de deux.

Over het algemeen zijn deze nummers van ongebroken en snelle vaart,